

แจ่มประตุเพื่อนบ้าน ส่องดูโรคติดต่อ หลังเปิดประชาคมอาเซียน

อ่านหน้า 39

แจ่มประตุ 'เออีซี' ส่องดู 'โรคอาเซียน'

ช่วงนี้ใคร ๆ ต่างพร้อมใจกันพูดถึงการย่างเข้าสู่ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (เออีซี) ในปี พ.ศ. 2558 นับว่าดูเหลือเวลาให้เตรียมตัว เตรียมใจ อีกเพียงไม่ถึง 3 ปี เส้นพรมแดนของเหล่ารัฐทั่วทั้ง 10 ชาติ กำลังจะพร่าเลือนจางไป แล้วหันมามัดกันรวมเป็น “ฐานการผลิตเดียว” เปิดกว้างให้สินค้า บริการ การลงทุน และแรงงาน สามารถเคลื่อนย้ายอย่างเสรีได้มากขึ้น

หลายคนมองเห็นภาพชนเคลิบเคลิ้มถึงเม็ดเงินมหาศาล ไหลมากรองรวมกันเป็นนาม “ตลาดอาเซียน” ทว่ามุมสะท้อนกลับ เมื่อถึงเวลาสะเดาะกลอนไขประตูสู่ “ประชาคมอาเซียน” ที่หลอมรวมความต่างของประชากร 600 ล้านคนเข้าไว้ด้วยกัน แต่ละประเทศต่างต้องเตรียมตัวร่วมหลอมโรงแบกภาระหนักอึ้งของกองปัญหา “ความท้าทายด้านสุขภาพ” ร่วมกันด้วย

หลายฝ่ายเริ่มขยับเขยื้อน ทางฝั่งรัฐมนตรีสาธารณสุขแห่งอาเซียนเพิ่งจัดประชุมในหัวข้อว่าด้วย “ประชาคมอาเซียน 2558 : โอกาสและความท้าทายด้านสุขภาพ” เน้นผลักดันสร้างความร่วมมือด้านระบบสุขภาพ มุ่งดูแลโรคไม่ติดต่อ และโรคอุบัติขึ้นใหม่

ด้วยความตระหนักก่อนถึงวิกฤตสุขภาพ “ประชาชาติธุรกิจ” นัดสัมภาษณ์พิเศษกับ “รศ.น.พ.ประดาป สิงห์วานนท์” เลขาธิการเครือข่ายเวชศาสตร์เขตร้อนและสาธารณสุข ชีมิโอ และอดีตคณบดีเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล มาช่วยฉายภาพจำลองภาวะโรคภัยไข้เจ็บก่อนเปิดเออีซี

อาจารย์ประดาปเล่าย้อนถึงวิวัฒนาการของโรคภัยจากอดีตถึงปัจจุบัน เพราะเป็นภาระของอาเซียนต้องเผชิญ เริ่มตั้งแต่กลุ่มโรคเขตร้อนเขตร้อนยุคแรก คือ “โรคระบาดและติดเชื้อ” เช่น กาฬโรค อหิวาตกโรค โปลิโอ บาดทะยัก เป็นต้น เคยทำให้คนล้มตายกลาดเกลื่อนมาแล้ว ต่อมาเมื่อโลกฝั่งตะวันตกก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจและวิทยาการ จนสามารถพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคได้ดีขึ้น ทำให้โรคระบาดร้ายแรงต่างทยอยถอยห่างจากประเทศพัฒนาแล้ว แต่ยังคงตกค้างอยู่ใน

ซีกโลกที่กำลังพัฒนา รวมถึงแถบอาเซียนด้วย

“ถึงตอนนี้ บางสมาชิกอาเซียนยังคงเผชิญกับโรคระบาด เจเนอเรชั่นแรกอยู่ ยิ่งโดยเฉพาะประเทศที่ยังมีปัญหการเข้าถึงระบบสาธารณสุขอย่าง ลาว พม่า กัมพูชา ในขณะที่ประเทศอย่างสิงคโปร์แทบไม่พบโรคระบาดในกลุ่มนี้แล้ว

รศ.น.พ.ประตูป สิงหติวานนท์

ส่วนมาเลเซียและไทยก็พบน้อยลงมาก"

แต่หากเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายสิ่งต่าง ๆ ในภูมิภาคอย่างอิสระขึ้น การควบคุมโรคระบาดก็กระทำได้ยากขึ้น หมายความว่า โรคที่ยังไม่เคยเกิดในบางประเทศก็เสี่ยงกลับมาเกิดขึ้นได้ เช่น เมืองไทยกลับมาพบโรคบางอย่างที่ไม่เคยปรากฏมานานแล้ว เช่น โรคกาฬหลังแอ่น โรคเท้าช้าง เป็นต้น

เมื่อโรคกลุ่มที่ระบาดในยุคแรกยังมีอยู่ อาเซียนเลยเข้าตำรา "ความร้ายยังไม่ทันหาย ความความก็เข้ามาแทรก" เพราะโรคเอนเซฟาไลต์รุนแรงได้เข้าตาโคมซ้ำอีก ระลอกนี้เป็นกลุ่ม "โรคไม่ติดต่อ" โดยเฉพาะที่มีสาเหตุจากไลฟ์สไตล์สมัยใหม่ที่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพ ทั้งทรานส์ฟัทรี ดีมเหลว ไขมันเสียด ไม่ออกกำลังกาย กินอาหารขยะ ดัดความหวาน ขาดความมั่นใจได้ ต่างนาโรคมาคร่ำชีวิตพลเมืองอาเซียนจำนวนมาก

ปัญหาโรคไม่ติดต่อหรือโรคเรื้อรัง ที่กำลังเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญไม่เฉพาะในอาเซียน แต่เป็นทั่วโลก พร้อมๆ 4 โรคนำห้วงสุด คือโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคปอด และโรคเบาหวาน

ถัดจากปัญหาสองกลุ่มแรก อาเซียนยังต้องเตรียมรับมือกับลูกที่สาม คือ "ปัญหาด้านสุขภาพจิต" เพิ่มอีกสิบเนื่องจากความเครียด ความกดดัน ความสัมพันธ์ใน

ครอบครัวที่ห่างเหิน และปัญหาความรุนแรงในสังคม สร้างให้มีตัวเลขผู้ป่วยทางจิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

"อีกประเด็นที่อาเซียนต้องตระหนัก คือเมื่อคนสามารถย้ายไปทำงานต่างถิ่นได้ง่ายขึ้น เช่น คนไทยไปทำงานที่สิงคโปร์ ย่อมต้องเตรียมปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่ต่าง

กัน สภาพสังคมที่ไม่คุ้นชิน หรือหากต้องไปอยู่ในสังคมมุสลิม อาจทำให้เกิดภาวะ 'ช็อกทางวัฒนธรรม' ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ" อาจารย์ประตูปกล่าวเสริม

ฟังดูแล้ว ภาพจำลองอนาคตประชาคมอาเซียนต้องเตรียมเผชิญปัญหาซ้อนทับหลายวง ทั้งการแพร่ระบาดของโรคจากเพื่อนบ้านบางประเทศ ผสมโรงกับการอัตราผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อพุ่งสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากพฤติกรรมใช้ชีวิตเกินพอดี เสริมแรงด้วยปัญหาสุขภาพจิตที่กำลังตามมา

เมื่อเปิดการค้าเสรีต้องมาพร้อมคอนเซ็ปต์

ที่ว่า ปัญหาสุขภาพไม่ใช่ปัญหาของ

ประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ต้องมอง

ในนามอาเซียนเป็น "ASEAN Health"

ดังนั้นอาเซียนต้องเร่งสร้างมาตรฐาน

ด้านสุขภาพโดยด่วน ไม่ใช่แค่เฝ้าระวัง

โรคระบาดจากคนสู่คน แต่ต้องรวมถึง

มาตรการนำเข้าสินค้าและสัตว์ต่าง ๆ

ด้วย เพื่อเตรียมรองรับปัญหาต่าง ๆ
ที่กำลังจะตามมา

นายแพทย์ประตูป
ทิ้งท้ายว่า “ต้องมองการ
พัฒนาเศรษฐกิจคู่ขนานกับ
เรื่องสุขภาพและสังคมเสมอ”

หากประชาคม

อาเซียนหวังเป็น

เสือเศรษฐกิจ

ทะยานบนเวทีโลก

ก็ ค ว ร ดู แล

สุขภาพตัวเอง

อย่าปล่อยให้กลายเป็น

“เสือป่วย”

นอนหมกให้ต่าง

ชาติต้องมารักษา

ยูเอ็นซี 4 โรคน่าห่วง

“สุรินทร์ พิศสุวรรณ” เลขาธิการอาเซียน เผย
ในการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน
ครั้งที่ 11 ว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจ
อย่างรวดเร็วหลังเปิดประชาคมอาเซียน
ในปี 2558 จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการร่วมกัน
หามาตรการควบคุม “โรคไม่ติดต่อหรือโรคเรื้อรัง”
ที่กำลังเป็นปัญหาสาธารณสุขสำคัญไม่เฉพาะในอาเซียน
แต่เป็นทั่วโลก โดยทางสหประชาชาติกังวลว่า หาก
ไม่มีมาตรการที่ดี การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
จะทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของโรคต่าง ๆ เกิดขึ้นมาก
จนยากจะควบคุม

ยูเอ็นซี 4 โรคน่าห่วงสุด คือโรคความดันโลหิตสูง
โรคหัวใจ โรคปอด และโรคเบาหวาน ได้คร่าชีวิตคน
ทั่วโลกไปถึง 36 ล้านคน จากจำนวนผู้เสียชีวิตที่พบ
57 ล้านคนในแต่ละปี สำหรับอาเซียนพบว่าผู้เสียชีวิต
ชีวิตทั้งสิ้น 4 ล้านคนต่อปี ในจำนวนนี้กว่าร้อยละ
60 หรือประมาณ 2.5 ล้านคนเสียชีวิตจาก
โรคไม่ติดต่องานนี้